

คุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพชรเกษม

สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

The Quality of Academic Administration of Phetkasem School,
Bangkhae District, Bangkok Metropolitan Administration

ดร. สมบัติ เดชบำรุง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 32 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 31 คน และผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ๆ ละ 2 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ ประเภทที่ 2 เป็นการสนทนากลุ่ม โดยใช้ประเด็นคำถามที่ได้จากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ของแบบสอบถามทั้งสองฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ทั้งสองฉบับวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับ ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารงานวิชาการ และการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการควรดำเนินการดังนี้ 1) ควรจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้กับห้องเรียนทุกห้อง 2) ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง 3) การสอนของครูควรเน้นทักษะการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ 4) ครูควรเข้าร่วมอบรมในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา 5) ควรพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุกด้านทั้งด้านความเป็นเลิศและนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ 6) ควรจัดทำเอกสารวิชาการเผยแพร่ให้ชุมชนในพื้นที่ทราบผลการดำเนินงานทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง 7) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน 8) ควรมีคณะกรรมการดำเนินการจัดทำตรวจสอบและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 9) ควรเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนทั้งด้านความรู้และวิชาชีพ 10) ควรให้ครูมีโอกาสดูศึกษาดูงานวิชาการจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ: คุณภาพการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research were to : 1) Study the quality of academic administration of Petkasem School , Bangkae District Office , Bangkok Metropolitan Administration. 2) Study the guidelines for improving the quality of academic administration of Petkasem School , Bangkae District Office , Bangkok Metropolitan Administration. The research population comprised of 32 teachers and 31 school board members and parents network committee members. There were two types of research instruments : 1) A questionnaire with 2 sections : first section asking about the respondents status , second section asking about the quality of academic administration. 2) The focus group discussion type using the items from the first type with the lowest means. The researcher collected the data by himself. The first section of both instruments were analysed by frequency, and percentage. The second section of both instruments were analyzed by mean and standard deviation. For the focus group discussion section content analysis was used.

The research revealed that:

1) The quality of academic administration of Petkasem School, Bangkok District Office,

Bangkok Metropolitan Administration in the opinion of teachers, school board members and parents network committee members as a whole was at high level. When considering by aspects, they were at high level and arranging from the highest mean to the lowest mean were as follow : learning process development foundation education curriculum development, education quality assurance, academic administration and student potential development.

2) The guidelines for the quality of academic administration development were (1) providing

Media to every classrooms. (2) constructing school curriculum with the cooperation of teachers and parents. (3) the instruction of teachers should focus on reading skill, writing skill, and calculation skill. (4) teachers should undertake training in education quality assurance. (5) students potential should be developed for both excellence and various types of handicapped (6) writing pamphlets for propaganda the academic work outcomes for the community acknowledgement continuously. (7) promoting and supporting teachers to do classroom research for solving teaching-learning problems. (8) there should be a committee to check and evaluate school curriculum continuously. (9) the local wisdom authorities should be invited to be co-lecturer providing knowledge, both academic and vocation, to the students. (10) teachers should be provided opportunity to study academic work from successful schools.

Keyword: The quality of Academic Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรม นำความรู้ สำนึกอันดี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เห็นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รู้จักประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การรักษาวินัยธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ นำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทักษะและความสามารถในการแข่งขัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 19) ในการที่จะบรรลุเจตนารมณ์ได้นั้น สถานศึกษานับว่ามีบทบาทเพราะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพโดยพัฒนากระบวนการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาทั้งระบบรวมทั้งพัฒนาภาระงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2550: 28) ดังนั้น กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยมีสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร และฝ่ายการศึกษาเป็นฝ่ายอำนวยการ ให้คำปรึกษาและร่วมประสานกับโรงเรียน ชุมชน เพื่อช่วยในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่โรงเรียน สนับสนุนให้โรงเรียนได้ใช้การบริหารจัดการโดย มีกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในสังกัดด้วยระบบเครือข่ายโรงเรียน

กระบวนการบริหารงานในโรงเรียนก่อให้เกิดประสบการณ์แก่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเป็นองค์ความรู้ เป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่าควร ได้รับการรวบรวมและนำ

เสนอเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบูรณาการเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นเอกลักษณ์ ในการบริหารงานในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ การกิจหลักของโรงเรียนที่ต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาตลอดจนความร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อประสิทธิภาพ และคุณภาพในโรงเรียนด้านวิชาการโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยมีระบบประกันคุณภาพ มีการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และประเมินความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนอย่างกว้างขวาง

ในฐานะที่โรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีการจัดการด้านบริหารโรงเรียนออกเป็น 4 ด้าน ตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป การกิจหลักที่สำคัญและเป็นหัวใจของโรงเรียน คือ การจัดการบริหารงานวิชาการ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และเป็นคนดีอย่างมีคุณภาพ ขอบข่ายและการจัดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษม จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2551 ในกลุ่มสาระหลัก จะพบว่าไม่สูงเท่าที่ควร อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนก็เป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งควรพิจารณา ฉะนั้น การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ และเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ และเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพสูงขึ้นโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้จัดเตรียมโครงการวิจัย โดยศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการบริหาร จัดการในโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ การบริหารจัดการคุณภาพงานวิชาการโดยศึกษาจาก เอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศ ผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบเรื่องความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับ ครูจำนวน 30 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะ

กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย จัดพิมพ์รูปเล่มนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ประเมินผลงาน เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาได้แก่คณะครู จำนวน 32 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 31 คน และผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 8 คน ครูหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 1 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนเพชรเกษม จำนวน 1 คน รวมกลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ทั้งหมด จำนวน 12 คน ของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามครู จำนวน 1 ฉบับ แบบสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 1 ฉบับ และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ และสร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของ คณะครู โรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ ได้แก่การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการเรียนรู้ การประกัน คุณภาพการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวม โดยไม่ได้แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ในการบริหารงานวิชาการ

การสร้างแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ให้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ในตอนท้ายของแต่ละตอนของคุณภาพการบริหารงานวิชาการเป็นแบบสอบถามปลายเปิดทั้ง 2 ฉบับ สอบถาม

เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพสูงขึ้น

การพัฒนาเครื่องมือ

แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC แบบสอบถามฉบับที่ 1 อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 และแบบสอบถามฉบับที่ 2 อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนด คือ 0.5 ของการหาค่า IOC และนำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ฉบับที่ 1 นำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โรงเรียนบางแคเหนือ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร และฉบับที่ 2 นำไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โรงเรียนบางแคเหนือ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร แล้วนำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ที่ได้ไปทดลองใช้ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) แบบสอบถามฉบับที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 และแบบสอบถาม ฉบับที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 ซึ่งสามารถนำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ จากเครื่องมือประเภทที่ 1 ตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยดีที่สุดในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การบริหารงานวิชาการแต่ละด้านของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแคกรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาเก็บข้อมูลวิจัย ฉบับที่ 1 จากคณะครู ได้ 32 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และฉบับที่ 2 จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ได้ 31 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์เชิญหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และเรียนเชิญท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเพชรเกษมเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 12 คน

3. ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วทั้ง 2 ฉบับ ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ (Frequencies) แล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์คุณภาพการบริหารงานวิชาการ ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การ

วิเคราะห์ค่าตามปลายเปิดในแต่ละประเด็นและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. คุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพชรเกษมสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานการประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารงานวิชาการ และการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการควรดำเนินการดังนี้ 1) ควรจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้กับห้องเรียนทุกห้อง 2) ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง 3) การสอนของครูควรเน้นทักษะการอ่านเขียนและคิดคำนวณ 4) ครูควรเข้ารับการอบรม ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา 5) ควรพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุกด้านทั้งด้านความเป็นเลิศและนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ 6) จัดทำเอกสารวิชาการเผยแพร่ให้ชุมชนในพื้นที่ทราบผล การดำเนินงานทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง 7) ส่งเสริมและสนับสนุนครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน 8) ควรมีคณะกรรมการดำเนินการจัดทำตรวจสอบ และประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 9) ควรเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนทั้งด้านความรู้และวิชาชีพ 10) ครูควรมีโอกาสได้ศึกษาดูงานวิชาการ จากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ

อภิปรายผล

จากผลสรุปของการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก โรงเรียนเพชรเกษม มีการทบทวนการบริหารงานวิชาการ มีแผนปฏิบัติการด้านวิชาการ โดยมีแผนงานโครงการรองรับการบริหาร มีการควบคุมกำกับดูแล มีการประเมินผลโครงการตามตัวชี้วัด และมีการประเมินการบริหารงานวิชาการทั้งองค์กรภายในและองค์กรภายนอกและเน้นการประเมินตนเองเป็นหลัก ฉะนั้น คุณภาพการบริหารงานวิชาการ ทั้งการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมกิต บุญทะโพธิ์ (2547) วิจัยเรื่องการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กุลจวี พิกุลแถม (2551) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิชาติ แก่นน้อย (2549) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนา

ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ประกอบด้วย การพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีกระบวนการวัดแวกเด็กการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีการทดสอบความสามารถทางสมอง (I.Q.) มีการวางแผนส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียน มีแผนพัฒนานักเรียน และการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมโดยสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ซึ่งลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทประกอบด้วย เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การเห็น สติปัญญา ร่างกายและสุขภาพ การเรียนรู้ การพูดและภาษา พฤติกรรมและอารมณ์ออทิสติก บกพร่องทักษะ

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ จากความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามและจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอในเรื่องแนวทางการพัฒนาจากผู้ร่วมสัมมนา ดังนี้ 1) ควรจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้กับห้องเรียนทุกห้อง 2) ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง 3) การสอนของครูควรเน้นทักษะการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ 4) ครูควรเข้ารับการอบรมในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา 5) ควรพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุกด้านทั้งด้านความเป็นเลิศ และนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ 6) จัดทำเอกสารวิชาการเผยแพร่ให้ชุมชนในพื้นที่ทราบ ผลการดำเนินงานทางด้านวิชาการ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 7) ส่งเสริมและสนับสนุนครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน 8) ควรมีคณะกรรมการดำเนินการจัดทำตรวจสอบ และประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 9) ควรเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียน ทั้งด้านความรู้และวิชาชีพ 10) ครูควรมีโอกาสได้ศึกษาดูงานวิชาการจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โชคชัย พิโคโล (2548) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิคิบุคคล

กลุ่มโรงเรียน ห้วยเหนียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ กาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมมนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาวิชาการ ควรมีการประสาน สัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ควรดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาให้มีความสำคัญกับ การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้การจัดการศึกษา ในทุกด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกด้าน สร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยการยกย่องชมเชยให้รางวัล ควรดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชน สาธารณชนและสถานศึกษาอื่น ได้ทราบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการในที่ประชุมครูโรงเรียนเพชรเกษม สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยนำเสนอให้ผู้เข้าร่วมประชุมพิจารณาโดยมติที่ประชุมเห็นสมควรให้นำผลการวิจัยเพิ่มเติม ในแผนปฏิบัติการโรงเรียนเพชรเกษม ปีการศึกษา 2553 ดังนี้ 1) ควรจัดหา สื่อเทคโนโลยีให้กับห้องเรียนทุกห้อง โดยดำเนินการใน โครงการจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในหัวข้อกิจกรรมการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่น 2) ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง โดยดำเนินการในโครงการจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การสอน ของครูควรเน้นทักษะการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ โดย ดำเนินการในโครงการส่งเสริมการอ่าน โครงการห้องสมุดในหัวข้อกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และชมรมนักคิด คำนวณ 4) ครูควรเข้ารับการอบรมในเรื่องการประกัน คุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการในโครงการพัฒนา บุคลากร ในหัวข้อกิจกรรมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน

5) ควรพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุกด้านทั้งด้านความเป็น เลิศและนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ โดย ดำเนินการในโครงการพัฒนาการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระ ในหัวข้อกิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศและ กิจกรรมคัดกรองนักเรียน 6) จัดทำเอกสารวิชาการเผยแพร่ให้ชุมชนในพื้นที่ทราบผลการดำเนินงานทางด้าน วิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการในโครงการสร้าง สัมพันธ์ชุมชน ในหัวข้อกิจกรรมจุดสารประชาสัมพันธ์ โรงเรียน 7) ส่งเสริมและสนับสนุนครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยดำเนิน การใน โครงการพัฒนาบุคลากร ในหัวข้อกิจกรรมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน 8) ควรมีคณะกรรมการดำเนินการ จัดทำตรวจสอบและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง โดยดำเนินการในโครงการจัดทำหลักสูตรและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 9) ควรเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้กับ นักเรียนทั้งด้าน ความรู้และวิชาชีพ โดยดำเนินการในโครงการสัมพันธ ์ชุมชน ในหัวข้อกิจกรรม การเรียนรู้จากครูภูมิปัญญาท้องถิ่น 10) ครูควรมีโอกาสได้ศึกษาดูงานวิชาการจาก โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ โดยดำเนินการใน โครงการพัฒนาบุคลากร ในหัวข้อกิจกรรมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยคุณภาพการบริหารงาน วิชาการเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการ การพัฒนา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและในสถานศึกษาดังกล่าวเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพงานวิชาการให้มีคุณภาพสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551).สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- (2550).สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กุลชาติ พิฤณแกม. (2551). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โชคชัย พิภโต. (2548). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กลุ่มโรงเรียนห้วยเหี่ยว สํานักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.สารนิพนธ์ตามหลักสูตร ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมกิต บุญยะ โพธิ์. (2547).การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.สารนิพนธ์ตามหลักสูตร ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สํานักการศึกษารุงเทพมหานคร. (2551).คู่มือการบริหารจัดการในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร : การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ.
- อภิชาติ แก่นน้อย. (2549).การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสํานักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.สารนิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

**การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร
Parents' Participation in Education Quality Development of Bangchuangnong School
(PoonbampenAnusorn) Bangkhac District, Bangkok Metropolitan Administration.**

สนใจ เตชบำรุง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) 2) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 240 คน และผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งมี 2 ตอน ประเภทที่ 2 เป็นประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยใช้ประเด็นคำถามที่ได้จากแบบสอบถามประเภทที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 2.49 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ของแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) ด้านบริหารจัดการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดังนี้ ควรให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ได้แก่ การประชุมวางแผน กำหนดนโยบาย จัดทำกฎระเบียบและแผนปฏิบัติการ ราชการ การจัดทำรายงานประจำปี การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี การให้ข้อเสนอแนะในการบริหารและพัฒนางาน การพัฒนาหลักสูตรสอนศึกษา การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรมโรงเรียนการรับทราบข้อมูลจากเอกสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การเป็นวิทยากรหรือครูภูมิปัญญา การศึกษาสูงๆ ทัศนศึกษา หรือกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม การรับบริการจากทางโรงเรียน เช่น ใช้บริการด้านอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ด้านวิชาชีพ ห้องสมุด เทคโนโลยี และการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน ร่วมดูแลอบรมสั่งสอน และแก้ปัญหาให้นักเรียนทั้งด้านความประพฤติ การเรียน สุขภาพอนามัย วัฒนธรรมจริยธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ผู้ปกครอง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study parents' participation in education quality development of Bangchuagnung School (PoonbampenAnusorn) 2) Study guidelines for parents' participation in education quality development. The sample were 240 parents and 10 focus group discussion participants. There were two types of research instruments: 1) a questionnaire with 2 sections 2) focus group discussion using questionnaire items with less than 2.49 average. The researcher collected the data by herself. The first part of the questionnaire data were analyzed by frequency and percentage : the second part were analyzed by mean and standard deviation for focus group discussion content analysis was used.

The research revealed that:

1) Parents' participation toward education quality development of Bangchuagnung School

(PoonbampenAnusorn) in quality administration aspect was at high level, the highest mean of parents participation was benefit receiving, at high level, and the lowest mean was evaluation aspect, at moderate level. Parents' participation in learning achievement aspect was at high level, the highest mean was operation, at high level.

2) The Parents' participation promotion guidelines in education quality development were parents' participation in planning, formulating of rules and official operation plan, yearly budget planning suggestions for management and development, school curriculum development, committee members in school activities, information acknowledgement from school public relation documents, parents network building, education resources collecting, being lecturers or local wisdom persons, education tour excursion or cultural promotion activities school services such as utilization of buildings, learning resource in vacation, library, technology and community services, participating in student teaching and solving problems on behavior learning, health, moral and peaceful coexistence in the community.

Keywords: Participation, Parents' Educational Quality Development.

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 มีความมุ่งหมายจัดการศึกษาคือต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, องค์กรมหาชน 2547: 6) โดยมี

แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาหลักของการปฏิรูป ดังนี้ 1) ชีตโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School Based Decision Making) มุ่งให้อิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ 2) การมีส่วนร่วม (Participation) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยให้การบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาและผู้มี

ส่วนที่ข้อ 4) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) โดยให้ทุกฝ่ายมีภาระหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาจากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทำให้ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องมีความพร้อมตลอดเวลา และต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างต่อเนื่อง เพราะโรงเรียนจะได้รับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสังกัด ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน โรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 ในปัจจุบันโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนตามกฎหมายซึ่งได้รับการคัดเลือกมาจากบุคคลหลายฝ่ายแต่ในส่วนของผู้ปกครองนอกจากการประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษาแล้วโอกาสที่ผู้ปกครองจะเข้ามาใกล้ชิดกับโรงเรียนหรือมาร่วมเสนอแนวคิดต่าง ๆ ในการพัฒนาโรงเรียนนั้น มีโอกาสน้อยมากจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อทราบแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร" เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร และเพื่อทราบแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเตรียมโครงการวิจัยโดยศึกษาเอกสารตำราข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีเอกสารงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และเกณฑ์การประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัย จัดสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยประยุกต์จากเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2553 จากคู่มือประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษามาใช้เป็นประเด็นคำถาม โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบเรื่องความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองจำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์ นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดทำรายงานผลการวิจัย จัดพิมพ์รูปเล่ม ตรวจสอบความถูกต้องตามรูปแบบ นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ประเมินผลงานทางวิชาการ เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียนบางเขินทอง (ขุนน้ำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 582 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan จากประชากร 582 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 240 คน (กาญจนา วัฒนา, 2548: 229)

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย 1) ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขินทอง (ขุนน้ำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในด้านการรับผิดชอบต่อ และ 4) การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้ปกครอง จำนวน 1 ฉบับ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ประเภทที่ 1 เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจด้านการดำเนินการด้านการรับผิดชอบต่อ และด้านการประเมินผล โดยดูจากการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 78 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นตามแนวคิดของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของไลเคอร์ท (Likert 1961 : 74) ส่วนท้ายในแต่ละด้านของการมีส่วนร่วมจะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน นำแบบสอบถาม

ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 ด้าน จำนวน 78 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และรูปแบบ ส่วนนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC ของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.5 ของการหาค่า IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2553 : 117) แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหาและตรงตามโครงสร้างขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบุปผะประคิมฐ์ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ กับผู้ปกครองทั้ง 30 คน มาคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach 1974 : 161) ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผิดชอบต่อ และด้านการประเมินผล ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านค่าความเชื่อมั่นด้านการตัดสินใจในภาพรวม ทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.96 ด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพเท่ากับ 0.91 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.88 และด้านผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.92 ค่าความเชื่อมั่นด้านการดำเนินงานในภาพรวมทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.96 ด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เท่ากับ 0.89 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.83 และด้านผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.93 ค่าความเชื่อมั่นด้านการรับผิดชอบต่อในภาพรวม ทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.96 ด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เท่ากับ 0.86 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.86 และด้านผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.93 ค่าความเชื่อมั่นด้าน

การประเมินผล ในภาพรวม ทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ด้านกระบวนการเรียนรู้และด้านผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.95 ด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เท่ากับ 0.89 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.82 และด้านผลการเรียนรู้เท่ากับ 0.91 ซึ่งสามารถนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้

การสร้างเครื่องมือประเภทที่ 2

ผู้วิจัยได้นำผลการตอบแบบสอบถามจากเครื่องมือประเภทที่ 1 ตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้านคือมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 2.49 ลงมา มาเป็นประเด็นในการสนทนาเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พุนป่าเพ็ญอนุสรณ์) สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

เครื่องมือประเภทที่ 1

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พุนป่าเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถาม เพื่อแจกนักเรียนไปให้ผู้ปกครองให้ข้อมูล โดยกำหนดเก็บคืนภายใน 1 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับมา 240 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือประเภทที่ 2

1. ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามจากเครื่องมือประเภทที่ 1 ตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้านคือ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 2.49 ลงมา โดยใช้เป็นประเด็นในการสนทนาเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พุนป่าเพ็ญอนุสรณ์) สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญตัวแทนผู้ปกครองแต่ละสายชั้น ชั้นอนุบาล 1 คน ประถมศึกษาชั้นละ 1 คน รวม 6 คน และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นละ 1 คน รวม 3 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน โดยการ นัดหมาย วัน เวลาสถานที่ เพื่อร่วมสนทนากลุ่ม

3. ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูล โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ แล้วนำมาคำนวณค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best 1974: 190)

3. การวิเคราะห์คำถามปลายเปิดในแต่ละประเด็น ละการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขินหนึ่ง (ขุนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานครพบว่า

1.การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาค้นพบเกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทุกด้าน ระดับการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการตัดสินใจ ส่วนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการประเมินผลและด้านการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาคุณภาพมาตรฐานการศึกษารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ส่วนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้คือด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานและด้านการประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปน้อยที่สุดดังนี้คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจและด้านการดำเนินงาน ด้านผลการเรียนรู้ ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปน้อยที่สุดดังนี้คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจและด้านการประเมินผล สำหรับส่วนที่ยังเบนมาตรฐาน ในทุกด้านมีค่าระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องกัน

2.แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การประชุมวางแผนกำหนดนโยบาย จัดทำกฎระเบียบและแผนปฏิบัติการ การจัดทำรายงานประจำปี การจัดทำแผนการใช้งบประมาณประจำปี การให้ข้อเสนอแนะ

ในการบริหารและพัฒนางาน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดการกิจกรรมโรงเรียน การรับทราบข้อมูลจากเอกสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การเป็นวิทยากรหรือทูลถามปัญหา การศึกษาหางานที่สนใจศึกษา หรือกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม การรับบริการจากทางโรงเรียน เช่น ใช้บริการด้านอาหารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ห้องสมุด เทคโนโลยี การนำปัญหาประโยชน์ชุมชนร่วมดูแลอบรมสั่งสอนและแก้ปัญหาแก่นักเรียน ทั้งด้านความประพฤติ การเรียน สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

การอภิปรายผล

จากผลสรุปของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบางเขินหนึ่ง (ขุนบำเพ็ญ อนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการตัดสินใจ โดยผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในด้านรับผลประโยชน์ของการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในด้านผลการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีมากขึ้น ปัจจุบันนี้ผู้ปกครองมีความรู้และให้ความสนใจกับการจัดการศึกษามากขึ้นกว่าเดิมเพราะเป็นไปตามกฎหมายการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เรวดีบุ๋ม มุกตักเชิธรินทร์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 1 ทรงพลวิทยา โดยภาพรวมด้านสถานศึกษา

ด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหารและครู ควรมีการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบตัดสินใจ และวางแผนให้ทันต่อเหตุการณ์ในอนาคตและชุมชนได้รับผลประโยชน์

ในด้านการบริหารทางการศึกษาร่วมกันจัดการศึกษาให้ท้องถิ่นของตนเองและยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวิทย์ จันทร์ทอง (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนการพัฒนาทั้งระบบ ความรับผิดชอบที่ควรตรวจสอบได้ การกระจายอำนาจและการบริหารตนเอง โดยผู้บริหารควรกระจายอำนาจ โดยเฉพาะด้านการบริหารตนเอง ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกด้าน ทั้งด้านร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ด้านเน้นการตามแผน ตรวจสอบและรายงานผล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญธิศา พงสะบุตร (2550) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษพบว่าแนวทางการจัดการศึกษา การระดมทรัพยากร การบริหารจัดการ ในขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และขั้นตอนการประเมินผลของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ปกครองอยู่ในระดับมากในข้อคำถามต่างๆ ในแต่ละขั้นตอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สิริวงศาธรรมิโก (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการรับผลประโยชน์สนับสนุนเด็กในพื้นที่บริการ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือ ด้านการประเมินผลและด้านการดำเนินงาน เป็นไป

ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพจึงมีเวลาไม่มากพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากรับทราบผลการเรียนของนักเรียนที่ครูประเมินผลแจ้งให้ผู้ปกครองทราบในแต่ละภาคเรียน และร่วมดำเนินงานในฐานะผู้สนับสนุนหรือเข้าร่วมกิจกรรมบางโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในด้านการตัดสินใจของชนวรรณ อินโสม (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แวนวิวิทย์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในภาพรวมด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าในด้านอื่นๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจของผู้แทนครูสูงกว่าผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนศิษย์เก่าและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร คงกลาง (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการติดตามประเมินผลในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กอบนิลพรรณ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอิสลามวิทยาลัยนานาชาติ อำเภอราชบุรี ผลการวิจัยพบว่าสถานภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ด้านการ

ปฏิบัติและการดำเนินการ การสนับสนุนงบประมาณและการวางแผนกำหนดนโยบายทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พูนปั้นเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พูนปั้นเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานครจากความคิดเห็นเพิ่มเติมของแบบสอบถามปลายเปิดและการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เข้าที่ประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองเครือข่าย ประชุมพิจารณาเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยที่ประชุมมีมติเห็นสมควรให้นำผลการวิจัยนี้ ไปจัดทำโครงการต่างๆเพิ่มเติมลงในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(พูนปั้นเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานครในปีการศึกษา 2554 ดังนี้

1. จัดทำโครงการการมีส่วนร่วมระหว่างครูและผู้ปกครอง โดยจัดกิจกรรมใน โครงการดังนี้คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การประชุมวางแผนกำหนดนโยบาย จัดทำ

กฎระเบียบและแผนปฏิบัติการการจัดการจัดทำรายงานประจำปี การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี

2. จัดทำโครงการพัฒนางานวิชาการโดยมีกิจกรรมการให้ข้อเสนอแนะในการบริหารและพัฒนางาน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรมโรงเรียน

3. จัดทำโครงการเครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรม การรับทราบข้อมูลจากเอกสาร

ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4. จัดทำโครงการบริการการศึกษาร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจัดกิจกรรมการเป็นวิทยากรหรือครูภูมิปัญญา การศึกษาดูงานทัศนศึกษา หรือกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม การรับบริการจากทางโรงเรียน เช่น ใช้บริการด้านอาหารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ด้านวิชาชีพ ห้องสมุด เทคโนโลยี

5. จัดทำโครงการช่วยเหลือดูแลนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง โดยจัดกิจกรรมการบ้านเพื่อประโยชน์เพื่อชุมชนร่วมดูแลอบรมสั่งสอนและแก้ปัญหาแก่นักเรียนทั้งด้านความประพฤติ การเรียน สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละด้านของการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์และการประเมินผลของผู้ปกครอง โดยสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ปกครองและชุมชน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละด้านของการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์และการประเมินผลของผู้ปกครอง โดยสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ปกครอง ในโรงเรียนต่างสังกัดในเขตพื้นที่เดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา วิธายุ.(2548). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ธนพรการพิมพ์.
- กาญจนา สิริวงศ์วรรณ. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนวรรณ อินโคม. (2550).การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- นภาพร คงลาหลวง. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา กอบนิสพรหม. (2548).สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ลำหารายณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นพดล เจนอักษร. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยทางการบริหารการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญธิดา พงสะบุตร. (2550). รายงานการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดม่วง. ผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2535). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- เรวัฒน์ มุสิกเจียรนัย. (2548). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แวน วิรุทธิ์เลิศ. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิทย์ จันทร์คงหอม. (2548). การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนากรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร. (2553). ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง(ขุนน้ำเทีญอนุสรณ์).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).(2547).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพรินทวามกราฟฟิค จำกัด.

- Best, John W.(1974). **Research in Education**.Englewood Cliffs,New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Cohen, J. M. and N.T. Uphoff. (1980). **Participation's Place in Rural Development: Sacking Clarity Through Specificity**.World Development.
- Cohen, J. M. and Uphoff,N.T.(1981). **Rural Development Participation:Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**.Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Cronbach, Lee J.(1974). **Essentials of Psychological Testing**, (3rd ed.) New York: Harper & Row Publishers.
- Likert, Rensis. (1961). **New Patterns of Management**. New York: McGraw Hill.

รายงานการประเมินโครงการพาน้องท่องอ่าน หน่วยศึกษานิเทศก์

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

Evaluation Report of Encourage Children Reading Project of Supervisory Division,

Department of Education Bangkok Metropolitan Administration

ลัดดาวัลย์ กงสมบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพาน้องท่องอ่าน ปีงบประมาณ 2557 โดยใช้ CIPP Model ซึ่งประเมินในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการนี้ ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ จำนวน 50 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 85 คน ครูผู้สอนสาระภาษาไทยที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 85 คน และนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 278 คน รวมทั้งหมด 498 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การดำเนินโครงการพาน้องท่องอ่าน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 2 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9566 และ .8777 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ศึกษาานิเทศก์ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนสาระภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินโครงการพาน้องท่องอ่าน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ รองลงมาคือ ด้านบริบท และด้านปัจจัยเบื้องต้นตามลำดับ ส่วนด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการพาน้องท่องอ่าน อยู่ในระดับมากที่สุดด้าน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, ขีปปีโมเดล, การอ่าน

Abstract

The objective was to evaluate the implementation of encourage children reading project of the fiscal year 2557 using CIPP Model (Context, Input, Process, Output). The sample used in this research were 498 participants including 50 educational supervisors, 85 school's directors, 85 Thai language teachers and 278 students. The instrument used to collect data was five-level rating scale with 2 vol. which had reliability at .9566 and .8777. Analyzed using basic statistics such as percentage, mean and standard deviation.

The result showed that: Educational Supervisors, School's Directors and Thai language Teachers' opinion toward the Encourage Children Reading Project as a whole was at good level. Considering each aspect ordering by mean from highest to lowest were as follow: The process aspect, followed by the context aspect and the input

aspect respectively, The output aspect has the lowest average. For students participating, the reviews on the Encourage Children Reading Project at a high level in every issue.

Keywords: Evaluation Project, CIPP Model, Reading

บทนำ

ปัญหาคือจะเกิดขึ้นได้อย่างไรและโดยวิธีใด การแสวงหา “ความรู้” หรือ “การศึกษา” คงเป็นคำตอบที่ทุกคนคงกล่าวได้ตรงกันแต่การศึกษาโดยทั่วไปมิได้มีความหมายถึงเฉพาะการไปโรงเรียน ฟังคำสั่งสอนของครู อ่านหนังสือ หรือทำการบ้านเท่านั้น แต่ “การศึกษา” ในที่นี้หมายถึง การที่จะได้มาซึ่งความรู้ทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในและนอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาดนตามอัธยาศัยด้วย ซึ่งรวมเรียกว่า การศึกษาคอลเลจชีวิต และควรต้องแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องจนมีบางคนกล่าวว่า “ชีวิตคือ การศึกษา และการศึกษาก็คือชีวิต” ทั้งนี้ เนื่องจากวิชาการต่างๆ ในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา หากผู้ใดไม่แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องจะกลายเป็นผู้ด้อยการศึกษา(พระราชบัญญัติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันที่ 11 ธันวาคม 2519) การอ่านมีความสำคัญมากสำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเต็มไปด้วยข่าวสารสนเทศต่างๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและอื่นๆ การอ่านจึงมีความจำเป็นอย่างค่อนเนื่องแต่ในสภาพสังคมปัจจุบันจำนวนผู้ที่อ่านหนังสือยังมีน้อยและมีนิสัยรักการอ่านในระดับต่ำ

ทั้งนี้ นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การอ่านไม่ได้มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยมาแต่เดิมแล้ว หมายถึงการอ่านแบบตีความเข้าใจแก่นของข้อความหมาย หรือการพัฒนาตัวหนังสือไปจนถึงสุดแดนความสามารถของมันก็อาจยังไม่ได้ทำในวัฒนธรรมไทย” ในขณะที่

นายแพทย์ประเวศ วะสี (อ้างใน เพ็ญแข สร้อยทอง, 2548) ได้กล่าวไว้ว่าคนไทยอ่านหนังสือน้อยเพราะเติบโตในวัฒนธรรมพูดมากกว่าวัฒนธรรมเขียนและอ่าน แต่เราเป็นสังคมไม่อ่านต่อไถ่ก็ไม่ได้ เพราะ

เรื่องที่ซับซ้อนถ้าไม่อ่านจะไม่เข้าใจและในปัจจุบันเรามีเรื่องที่ซับซ้อนสลับซับซ้อนเป็นอันมากที่คนไทยไม่ค่อยเข้าใจเพราะเราอ่านน้อยซึ่งก็สอดคล้องกับตัวเลขอ้างอิงจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ(อ้างในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) ที่ทำการสำรวจสถิติการอ่านของคนไทยในปี 2544 ด้านการใช้เวลาในการอ่านหนังสือ พบตัวเลขที่น่าสนใจคือคนไทยอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปใช้เวลาอ่านหนังสือ 2.99 นาทีต่อวัน และคนไทยวัย 10-14 ปี อ่านหนังสือน้อยที่สุดใช้เวลาเพียง 1.28-4.43 นาทีต่อวัน จำนวนนี้รวมคนไทยทั้งที่อยู่ในเมืองนอกเมืองและทุกเพศ และข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติในเดือนพฤษภาคม 2548 พบว่าร้อยละ 69.1 ของคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปเป็นผู้ที่อ่านหนังสือโดยใช้เวลาเฉลี่ยวันละ 1 ชั่วโมง 59 นาที

ข้อมูลจากแหล่งต่างๆล้วนเป็นตัวเลขชี้ชัดเจนว่า สังคมไทยในปัจจุบัน คนไทยมีนิสัยรักการอ่านในระดับน้อย ทั้งที่การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การอ่านช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมได้ ทั้งนี้มีการประมวลสาเหตุที่ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ขาดนิสัยรักการอ่าน

อนึ่ง จากการที่กรุงเทพมหานครได้เสนอตัวต่อยูเนสโกเพื่อขอเป็นเมืองหนังสือโลก (World Book Capital 2013) ตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน 2554 โดยมีนโยบายมุ่งเน้นไปยังเยาวชน กลุ่มคนด้อยโอกาส และการพัฒนาการอ่านสำหรับทุกคน ด้วยความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และนานาชาติ ซึ่งตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ World Book Capital ได้อย่างสมบูรณ์ โดยจะกระตุ้นเด็กและเยาวชนที่เป็นเป้าหมายสำคัญให้ใส่ใจในการอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น

กรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นมหานครแห่งการอ่านและการเรียนรู้ จึงได้ดำเนินการโครงการพาน้องท่องอ่าน เพื่อให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ไปฝึกทักษะการอ่านและจดบันทึกในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดอื่นๆ ซึ่งจะได้อ่านดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องความสอดคล้องระหว่างนโยบายกับวัตถุประสงค์ของโครงการกับรัฐบาล นโยบายของกรุงเทพมหานคร และความต้องการของโรงเรียน
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพาน้องท่องอ่านในด้านการจัดการเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการด้านบุคลากร สถานที่งบประมาณสื่อวัสดุอุปกรณ์
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานในโครงการพาน้องท่องอ่าน
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตที่เกิดจากการประเมินโครงการพาน้องท่องอ่าน

วิธีการวิจัย

การดำเนินงานการประเมินโครงการพาน้องท่องอ่านหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ 2557 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร คือ กรรมการในโครงการเป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 50 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา 106 โรงเรียน จำนวน 106 คน ครูผู้สอนสาระภาษาไทย ที่เข้าร่วมอบรมตามโครงการ จำนวน 106 คน นักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ ๑,๐๐๐ คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง / ขนาดและวิธีที่ได้มา

ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
สถานภาพ	จำนวน/คน	จำนวน/คน	การกำหนดขนาด/วิธีที่ได้มา
ศึกษานิเทศก์	50	50	ศึกษาจากประชากรกลุ่มนี้
ผู้อำนวยการ สถานศึกษา	106	85	ตารางเครจซี่และมอร์แกน/ กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลาก
ครูผู้สอนสาระ ภาษาไทย	106	85	ตารางเครจซี่และมอร์แกน/ กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลาก
นักเรียน ผู้เข้าร่วม โครงการ	1,000	278	ตารางเครจซี่และมอร์แกน/ กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลาก
รวม	1,262	498	

ประเมินโครงการพาน้องท่องอ่าน เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับศึกษานิเทศก์
ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนสาระภาษาไทย แบ่ง
เป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ในเรื่องเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา
ประสบการณ์ในการรับราชการ ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะ
เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน
โครงการพาน้องท่องอ่าน ประเมิน ๔ ด้าน

ด้านบริบท

จำนวน 10 ข้อ ข้อที่ 1 - 10

ด้านปัจจัยเบื้องต้น

จำนวน 8 ข้อ ข้อที่ 11 - 18

ด้านกระบวนการ

จำนวน 12 ข้อ ข้อที่ 19 - 30

ด้านผลผลิต

จำนวน 5 ข้อ ข้อที่ 31 - 35

รวมจำนวน 35 ข้อเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)
กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนความคิดเห็นคือ
รายการในแบบสอบถาม ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง เห็นว่าสอดคล้องเหมาะสม/
มีการปฏิบัติเหมาะสม/พึงพอใจ มากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง เห็นว่าสอดคล้องเหมาะสม/
มีการปฏิบัติเหมาะสม/พึงพอใจ มาก

3 คะแนน หมายถึง เห็นว่าสอดคล้องเหมาะสม/
มีการปฏิบัติเหมาะสม/พึงพอใจ ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง เห็นว่าสอดคล้องเหมาะสม/
มีการปฏิบัติเหมาะสม/พึงพอใจ น้อย

1 คะแนน หมายถึง เห็นว่าสอดคล้องเหมาะสม/
มีการปฏิบัติเหมาะสม/พึงพอใจ น้อยมาก

- ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ
เป็นคำถามแบบปลายเปิด

2. แบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้น

ร่วมโครงการ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพาน้องท่องอ่าน จำนวน ๑๐ ข้อ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนความคิดเห็นต่อรายการในแบบสอบถาม ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง เห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด / พึงพอใจ มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เห็นว่าเหมาะสมมาก / พึงพอใจ มาก
- 3 คะแนน หมายถึง เห็นว่าเหมาะสมปานกลาง / พึงพอใจ ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง เห็นว่าเหมาะสมน้อย / พึงพอใจ น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง เห็นว่าเหมาะสมน้อยมาก / พึงพอใจ น้อยมาก

- ตอนที่ 2 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เป็นแบบปลายเปิด การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการประเมินโครงการ ผู้ประเมินได้สร้างเครื่องมือการประเมินโครงการพาน้องท่องอ่าน ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดโครงการพาน้องท่องอ่าน โดยวิเคราะห์จุดประสงค์ของโครงการเพื่อกำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแบบประเมิน
2. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) และศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ขอบข่ายการดำเนินงาน และประเด็นต่างๆ 4 ด้าน ของการประเมินรูปแบบซิปปี (CIPP MODEL)

4. นำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแล้วให้นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruence : IOC) ผู้ประเมินคัดเลือก

ข้อคำถามที่มีค่า IOC เกือบตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ข้อที่คัดเลือกไว้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 - 1.0 มีจำนวน 35 ข้อ

แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 ข้อที่คัดเลือกไว้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 - 1.0 มีจำนวน 10 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลอง (Try - out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน ทั้งฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ 1 เท่ากับ .9566 และฉบับที่ 2 เท่ากับ .8777 สรุปได้ว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมามีค่าความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับได้ เพราะมีค่าความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 0.80

6. เมื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากคณะกรรมการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นทุกกิจกรรม และโรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการเป็นระยะเวลา 1 ปี การศึกษา ผู้ประเมินได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพาน้องท่องอ่าน ประจำปีงบประมาณ 2557 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม 2 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 85 คน และครูผู้สอนสาระภาษาไทย 85 คน
- ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 278 คน

2. ขอบข่ายอนุเคราะห์

ศึกษานิเทศก์ หน่วยงานนิเทศก์ สำนักการศึกษา คอยแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 จำนวน 50 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินได้นำแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วย โปรแกรม SPSS ฉบับทดลอง และประเมินผล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ ความถี่ และร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง ประกอบความเรียง

- ความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้านของแต่ละกลุ่มด้วยอย่างและภาพรวมทุกด้านนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย แผนภูมิเชิงเส้น และแผนภูมิแท่ง

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในเป็นความเรียง

3. เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลจากความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

3.1 ด้านบริบทด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตจากแบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอนที่ 2 แบ่งเกณฑ์ค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมน้อยที่สุด

3.2 ตามความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถามฉบับที่ 2 ตอนที่ 1 แบ่งเกณฑ์ค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติที่เหมาะสม / พึงพอใจ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความสอดคล้องและเหมาะสมน้อยที่สุด

4. สำหรับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พิจารณาตัดสิน โดยยึดเกณฑ์ดังนี้

1.0 ขึ้นไป ถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ต่ำกว่า 1.0 ถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ส่วนการแปลความจะเสนอเฉพาะส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไปเท่านั้น

5. เกณฑ์ในการประเมินผลข้อมูล ถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับมากและมากที่สุด หรือค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน หรืออยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติบรรยาย

1.1 ใช้ความถี่ และร้อยละ กับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับที่ 1

1.2 ใช้ $\bar{X}$ หาค่ากลางเพื่อเป็นตัวแทนของคะแนนความคิดเห็น

1.3 ใช้ S.D. หาค่าการกระจายของคะแนนความคิดเห็น

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยกำหนดการคะแนนสำหรับการพิจารณาคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

ให้ 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

ให้ 0 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

ให้ -1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

2.1 ใช้สัมประสิทธิ์ α ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือประเมิน และวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรม SPSS ฉบับทดลอง

ผลการวิจัย

ภาพรวมของศึกษานี้ เทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนสาระภาษาไทย และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินโครงการพาน้องท่องอ่านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน สำหรับด้านที่ได้รับการประเมินให้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ รองลงมาคือ ด้านบริบท และด้านปัจจัยเบื้องต้นตามลำดับ ส่วนด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการพาน้องท่องอ่าน อยู่ในระดับมาก ผ่าน

เกณฑ์การประเมิน

1. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านบริบทของโครงการ พบว่าผ่านเกณฑ์ประเมินทุกรายการ โดยที่โครงการมีวัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลกรุงเทพมหานคร และความต้องการของโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายแนวทางชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า โครงการมีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติและการอ่านเขียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับรายการประเมินที่มีความเหมาะสมในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สำนักการศึกษากำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานในโครงการอย่างชัดเจน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ พบว่าผ่านเกณฑ์ประเมินเป็นส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมและความพอเพียงของสถานที่ กรรมการดำเนินโครงการ วิทยากร ความรู้ที่ได้รับ สื่อวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ มีความเหมาะสมในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับรายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คณะกรรมการดำเนินโครงการมีเพียงพอต่องานที่รับผิดชอบ

3. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการ พบว่าผ่านเกณฑ์ประเมินทุกรายการ ในด้านการวางแผนงานการจัดกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนงาน การนิเทศติดตามการประเมินผล และสรุปผลโครงการ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการศึกษานิเทศก์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนสาระภาษาไทย ให้ความคิดเห็นว่า มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามโครงการ มีความเหมาะสมในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับรายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการดำเนินงานของโครงการ

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์ประเมินทุกรายการ ผลการประเมินตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และมีความพึงพอใจต่อโครงการ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการศึกษานิเทศก์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนสาระภาษาไทย ให้ความคิดเห็นว่า ผู้บริหาร ครูและนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับรายการประเมินเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีทักษะด้านการอ่านเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และผลการเรียนดีขึ้น

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการ เกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายรัฐบาล กรุงเทพมหานคร และความต้องการของโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายแนวทางชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมการอ่านและการเขียนของนักเรียน มีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ประเมินทุกรายการ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการวางแผนจัดทำโครงการของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้มีการศึกษารอบนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกรุงเทพมหานคร และสำนักการศึกษา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยศึกษานิเทศก์ เพื่อหาความต้องการและจำเป็นนำมาจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศแล้ว กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินของหน่วยศึกษานิเทศก์จัดทำโครงการพาน้องท่องอ่านเป็นโครงการหนึ่งในกลยุทธ์ที่ 3 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียน ตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2554 - 2559 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักการศึกษา ที่มีนโยบายให้โรงเรียนมีระบบปลูกฝังด้านการอ่านและการเขียน ให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ พบว่า สถานที่ในการจัดอบรมและเข้าค่ายนักเรียน คณะกรรมการดำเนินโครงการ การจัดวิทยากรอบรมให้ความรู้การจัดการสื่อ วัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมเพียงพอผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ปัจจัยที่เกี่ยวกับงบประมาณ คือ โรงเรียนได้รับงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินโครงการ มีระดับความคิดเห็นว่าความเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารระดับกรุงเทพมหานคร มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา ดังนี้ “กรุงเทพฯ ของเรา เอาชนและคนทุกวัยมีความรู้คู่คุณธรรม” ทำให้โครงการพาน้องท่องอ่าน ได้รับงบประมาณในการดำเนินโครงการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2552 ส่วนงบประมาณในการดำเนินงานระดับโรงเรียน ยังไม่ได้รับงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร ทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการต้องจัดหางบประมาณเอง

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า การจัดกิจกรรมของโครงการสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมด้านการอ่านและการเขียนของโรงเรียน และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอ่านและการเขียนของนักเรียน จัดได้เหมาะสมในระดับมาก แต่ควรเพิ่มกิจกรรมการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน ขณะที่นักเรียน ให้ความคิดเห็นว่าโรงเรียนน่าจะจัดกิจกรรมในโครงการพาน้องท่องอ่าน อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการวางแผนงานการจัดกิจกรรมในแต่ละปีมีการพัฒนาและปรับปรุงมา โดยตลอด มีการปฏิบัติงานได้ตามแผน ส่วนการนิเทศติดตามโดยศึกษานิเทศก์กลุ่มสาระภาษาไทย เดือนละ 1 ครั้ง การประเมินผลและสรุปผลโครงการปีละ 1 ครั้ง อาจจะไม่เพียงพอ ควรมีการรายงานความก้าวหน้าและศึกษานิเทศก์กลุ่มสาระอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษสุณีย์ บำรุงจิตต์และคณะ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเว็บเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเยาวชนไทย

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์ประเมินทุกรายการ โดยศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู เห็นว่า ผลของโครงการนี้มีประโยชน์ สมควรดำเนินการต่อไปและนักเรียนก็มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเข้าค่ายรักเขียนอ่าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายที่ชัดเจน การวางแผนจัดกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและมีการดำเนินโครงการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการเขียน และการพัฒนาตนเอง แต่ควรจะต้องเน้นเรื่องการพัฒนาด้านการอ่านและการเขียน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญถ้อย ทองอยู่ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นิติยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนราชวินิต (ประถมศึกษา) เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานการศึกษาควรกำหนดนโยบาย เป้าหมายและตัวชี้วัด ของโครงการพาน้องท่องอ่าน ให้ชัดเจนส่งผู้บริหาร ครูและนักเรียนมาทบทวนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
2. สำนักงานการศึกษาร่วมประสานกับกระทรวงศึกษาธิการ และออกนโยบายร่วมกันในการดำเนินการดำเนินการ โครงการพาน้องท่องอ่าน
3. ควรสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการในระดับโรงเรียนด้วย
4. ควรอบรมการผลิตสื่อเอกสารเกี่ยวกับองค์ความรู้ และการดำเนินงานโครงการพาน้องท่องอ่าน ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. ควรส่งเสริมให้มีการนิเทศภายใน โรงเรียนโดยมีศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียนติดตามเป็นระยะ
6. ควรเพิ่มกิจกรรมการฝึกการอ่านและการเขียนทุกปี
7. ควรจัดอบรมให้แนวทางการดำเนินโครงการและให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครู
8. ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ ควรเน้นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงมากกว่าเอกสารหลักฐานที่เป็นร่องรอย และควรให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมของบุตรหลานของตนเอง
9. ควรมีโรงเรียนต้นแบบ โครงการพาน้องท่องอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้โรงเรียนอื่นๆ
10. ควรเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการพาน้องท่องอ่าน ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนรับทราบ

เอกสารอ้างอิง

- เกษสุณีย์ นาคูจิตต์และคณะ. (2552). การพัฒนาเว็บเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเยาวชนไทย: กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร คณะศิลปศาสตร์.
- นิติ เอื้อยศรีวงศ์. (2546). สังคมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: พี.เอ.อี.พี.วี.
- บุญเลิศ ทองอยู่. (2549). หลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มอำนาจในการทำงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักการศึกษา. (2548). คู่มือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2556). เอกสารเลขที่ 3/2556. หนังสือประมวลภาพโครงการและผลงานคณะกรรมการประกวดจากโครงการพาน้องท่องอ่าน ประจำปี 2556. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.

**การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริมการ
พัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 1

**A STUDY OF PARENT'S PARTICIPATION IN MANAGING AND ENHANCING
THE DEVELOPMENT OF WATDONKAITIA SCHOOL UNDER
THE PHETCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL ADMINISTRATION
SERVICE AREA OFFICE 1**

จันทกานต์ อรุณ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย จำนวน 322 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่แบบ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ยแตกต่างกัน 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ยไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในการจัดการ, ปกครองนักเรียน

ABSTRACT

This research had 2 objectives which 1) to study parent's participation in managing and enhancing the development of Watdonkaitia school under The Phetchaburi primary educational administration service area office 1. 2) to compare parent's participation in managing and enhancing the development of Watdonkaitia school which classified by gender age and educational level. The sample were 322 parents who were selected by simple random sampling. The tool was 5 rating scale questionnaire and data were analyzed by frequency percentage mean standard deviation. The hypothesis were tested by Independent t-test.

The results reveal that: 1) Parents' opinion toward participation in managing and enhancing the development of Watdonkaitia school were at high level in overall. 2) Parents' participation, there were different in sex age were managing and enhancing the development of Watdonkaitia school were different in overall. 3) Parents who had different educational level, were not different participation in managing and enhancing the development of Watdonkaitia school.

Keywords: Participation in managing, students' parent

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการจัดการศึกษานั้นต้องให้ความสำคัญของสังคมและท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและ ความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาต้องวางแผนกลยุทธ์การจัดทำกรอบงบประมาณล่วงหน้าระยะปานกลางโดยเริ่มนำร่องดำเนินการตั้งแต่

ปีงบประมาณ 2545 และใช้พร้อมกันในปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นไปโดยหวังว่าระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545 ให้มีคุณภาพสอดคล้องมาตรฐานตามที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนวัดดอนไก่อี้อยู่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ปัญหาและจุดอ่อนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน และด้านที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วนเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน คือ ผู้ปกครองนักเรียนยัง

ขาดความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมและการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน โดยผู้ปกครองนักเรียนขาดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร โดยเฉพาะในด้านการเป็นองค์คณะบุคคลที่จะทำหน้าที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน จากการประเมินตนเองของโรงเรียน พบว่า ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับพอใช้ ถึงแม้ว่าผู้ปกครองนักเรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน แต่ก็อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และยังมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดูแล การจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนน้อยอีกด้วย อีกทั้งผู้ปกครองนักเรียนยังขาดความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรงยังขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน ในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน จึงมีความสนใจใคร่ศึกษาในเรื่องนี้ เพราะผลการศึกษาโรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริม

การพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตของเนื้อหา เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการประสานงาน การมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากร และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2) ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวและดูแลนักเรียนจำนวน 2,000 คน ของโรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2560) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน

(Krejcie & Morgan อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยในเชิงพรรณนา ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดดอนไก่เตี้ย อำเภอบางบาล จังหวัด เพชรบุรี จำนวน 322 คน ซึ่งกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม อย่างง่าย ใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่แบบ Independent t-test

สรุปผลการวิจัย

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและ ส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน วัดดอนไก่เตี้ย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละ ด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประสานงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

2) การเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ปรากฏผล ดังนี้

2.1) ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมี ส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนา โรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา รายด้านได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการ วางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดสรร ทรัพยากร ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล พบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2.2) ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมี ส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนา โรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา รายด้านได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการ วางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดสรร ทรัพยากร ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล พบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2.3) พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับ การศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการและ ส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนในภาพรวม และรายด้านได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการ วางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดสรร ทรัพยากร ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลพบว่า ไม่ต่างกัน

การอภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน

วัดดอนไก่เตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลให้ผู้ปกครองให้เวลากับการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวมากกว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับสุภัสจิริา วงษ์มาติษฐ์ (2559) ได้ศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในด้านวิชาการ เนื่องจากผู้ปกครองยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรที่โรงเรียนใช้ และในขณะเดียวกันผู้ปกครองจะสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนในด้านอื่น เช่น การบริจาคสิ่งของ ทุนการศึกษา ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมกีฬา มากกว่าด้านงานวิชาการ จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน และชุมชน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาหลายหมวดหลายมาตรา เช่น ในหมวดหลักการสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ที่จะให้สังคม ชุมชน และท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จากผลการศึกษาแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประสานงานมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนได้กำหนดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงแนวทางนโยบาย

การบริหารจัดการโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ดังนั้น ผู้ปกครองจึงมีส่วนร่วมในด้านการประสานงานมากที่สุด การประสานงานเป็นการจัดระเบียบการทำงาน การประสานของ คน ทรัพยากร เวลาและปัจจัยอื่นในการดำเนินงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ สำหรับการประสานงานจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในองค์กรและนอกองค์กรในการร่วมมือกันดำเนินงาน การประสานงานกับชุมชนของโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่โรงเรียนจะได้รับความร่วมมือในชุมชนในการจัดการศึกษาการระดมทรัพยากรและการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับดำรงค์ มอญพิมาย (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนเจ ซี. โคราชอนุสรณ์ 1 อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ด้านการให้บริการชุมชน จากการพัฒนาการดำเนินงานด้านการให้บริการชุมชนในวงรอบที่ 1 โดยใช้วิธีการบริการแบบมีส่วนร่วม และการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่าผลการดำเนินงานด้านที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ การให้บริการด้านวิชาการ การให้บริการคำแนะนำปรึกษาหารือ การให้บริการด้านอาคารสถานที่ การให้บริการด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์กีฬาการอำนวยความสะดวกในการติดต่องานด้านต่าง ๆ ส่วนผลการดำเนินงาน การให้บริการด้านบุคลากร การให้บริการด้านวิชาชีพ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศ และการประเมินผล การให้บริการชุมชน ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้

ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนางานด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ในวงรอบที่ 2 โดยใช้วิธีการศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีกับการให้บริการชุมชน ผลการพัฒนายู่ในระดับดีทุกด้าน การที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้พยายามร่วมมือกันพัฒนางานด้านการให้บริการชุมชนเป็นอย่างดี ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจากการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผลการดำเนินงานด้านที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ชุมชนช่วยประสานงานกับองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1) โรงเรียนควรดำเนินการตามภารกิจที่วางไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน มีการพิจารณาการใช้งบประมาณตามแผนของโรงเรียนและการวิเคราะห์ภารกิจนโยบายของโรงเรียน

1.2) โรงเรียนควรมีการอนุมัติแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และช่วยเหลือในด้านแรงงานในการพัฒนาของโรงเรียน

1.3) โรงเรียนควรมีการประสานงานชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.4) ผู้บริหารโรงเรียนควรนำผลการประเมินไปเผยแพร่ต่อของโรงเรียน ชุมชน

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อี้อยู่ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนให้การมีส่วนร่วมมีผลต่อการบริหารโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2.2) ควรศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนวัดดอนไก่อี้อยู่ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนให้การมีส่วนร่วมมีผลต่อการบริหารโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ดำรง มองพินาย. (2557). การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียน เจ ซี.โคราชอนุสรณ์ 1 อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. มหาสารคาม: การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **แนวทางการประกันคุณภาพ**

การศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุภัสจรีา วงษ์มาดิษฐ์. (2559). **พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ
การศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. การศึกษาอิสระ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร**

วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

**ADMINISTRATORS' SOLUTIONS TO SOLVING CONFLICT PROBLEMS
AS PERCEIVED BY THE TEACHERS OF THE SCHOOLS UNDER
THE SAMUTHSONKRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREAS OFFICE
OF MUANG DISTRICT IN SAMUTHSONGKRAM PROVINCE**

บุรฉกร ระบายศรี
สมหญิง จันทบุรีไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ วิธีการเอาชนะ วิธีการร่วมมือ วิธีการประนีประนอม วิธีการหลีกเลี่ยง และวิธีการยอมให้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูโรงเรียนขยายโอกาสและครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ วิธีการเอาชนะ วิธีการประนีประนอม วิธีการหลีกเลี่ยง วิธีการร่วมมือ และวิธีการยอมให้ 2) เปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน เพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การแก้ปัญหาความขัดแย้ง, โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and to make a comparison of administrators' solutions to solving conflict problems as perceived by the teachers of the schools under the Samuthsonkram Primary Educational Service Area Office of Muang District in Samuthsongkram Province in 5 aspects including competition, collaboration, compromising, avoidance and accommodation. The study sample were teachers in educational expanded opportunity schools and primary school teachers, totaling 280 persons. The instrument used for collecting the data was a 5-point rating scale with the IOC value of 0.60-1.00 and the reliability of .87. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test and F-test.

The research findings revealed that: 1) Administrators' solutions to solving conflict problems as perceived by the teachers of the schools under the Samuthsonkram Primary Educational Service Area Office of Muang District in Samuthsongkram Province were in whole and in part performed at moderate level. The listed mean scores in order from highest to lowest included competition, compromising, avoidance, collaboration and accommodation. 2) According to the comparison results of the administrators' solutions to solving conflict problems as perceived by the teachers of the schools under the Samuthsonkram Primary Educational Service Area Office of Muang District in Samuthsongkram Province, as classified by school cluster, gender, educational qualification and work experience, it was found that the administrators' conflict problem-solving was not different as a whole.

Keywords: Solutions to Solving Conflict Problems, Primary Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มารวมกลุ่มกันในการปฏิบัติงานใด ๆ ความขัดแย้งย่อมเกิดขึ้นได้เสมอเนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีอารมณ์ ทัศนคติ และการรับรู้ที่ไม่เหมือนกัน แต่จำเป็นต้องมาอยู่รวมกัน เพื่อช่วยกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ในองค์กรใด ๆ ก็ตาม ย่อมมีพฤติกรรมของความขัดแย้งเกิดขึ้น มากบ้าง

น้อยบ้าง อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากองค์การเป็นที่รวมของคนจำนวนมากที่มีความหลากหลายแตกต่างกันไปความขัดแย้งจะเกิดขึ้น การบริหารเป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ว่าการบริหารเป็นศาสตร์ก็เพราะมีหลักเกณฑ์ที่สามารถทำการศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีระบบ ระเบียบ และที่ว่าการ

บริหารเป็นศิลป์ก็เพราะพฤติกรรมกรรมการบริหารหลาย ๆ ประการ ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ และทักษะในการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร

การบริหารเป็นศาสตร์ก็เพราะมีหลักเกณฑ์ที่สามารถทำการศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีระบบ ระเบียบ และที่ว่าการบริหารเป็นศิลป์ก็เพราะพฤติกรรมกรรมการบริหารหลาย ๆ ประการ ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ และทักษะในการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ สิ่งของและวิธีจัดการ โดยการดำเนินงานอย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์รวมขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2554) การบริหารงานใด ๆ ก็ตาม ความมีประสิทธิภาพของงานเป็นสิ่งที่ผู้บริหารมีความปรารถนาอย่างยิ่งสำหรับองค์การของตน แต่ความจริงในทางปฏิบัติย่อมมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากความขัดแย้งในองค์การ ซึ่งผู้บริหารจะต้องแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้เป็นประโยชน์ต่อองค์การ ดังที่ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2554) ได้กล่าวไว้ว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่มีใครปรารถนา แต่ก็ เป็นสิ่งที่ยากจะหลีกเลี่ยงพ้น トラบใดที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่จะต้องอยู่ร่วมกันกับคนอื่นในสังคมเมื่อไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงจากความขัดแย้งได้ จึงควรจะต้องรู้จักและเข้าใจความขัดแย้ง แปลสภาพความขัดแย้งให้เป็นประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับสถานศึกษาเป็นองค์การหนึ่งทางสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหาหรือความขัดแย้งได้ ปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดในสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นปัญหา ความขัดแย้งระหว่างบุคคล อันเนื่องมาจากความคิดเห็นที่แตกต่าง การรับรู้ที่แตกต่าง มีค่านิยมที่แตกต่าง

และผลประโยชน์ที่ขัดกัน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2534) กล่าวว่า ความขัดแย้งในสถานศึกษา มักเกิดจากลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) เมื่อทรัพยากรทางการศึกษามีไม่เพียงพอ ทรัพยากรอาจเป็นสิ่งที่เห็นได้ และสิ่งที่เห็นไม่ได้ เช่น คน เงิน วัสดุ ตำแหน่ง สถานภาพ หรือเกียรติยศ 2) เมื่อบุคคลหรือกลุ่มแสวงหาทางที่จะควบคุมกิจกรรม งาน หรืออำนาจซึ่งเป็นคุณสมบัติของคนอื่น และ 3) เมื่อบุคคลหรือกลุ่มไม่สามารถตกลงกันได้ เกี่ยวกับเป้าหมายหรือวิธีในการทำงาน ต่างคนต่างมีเป้าหมายและวิธีการที่แตกต่างกันและเป้าหมายหรือวิธีการนั้นเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันไม่ได้

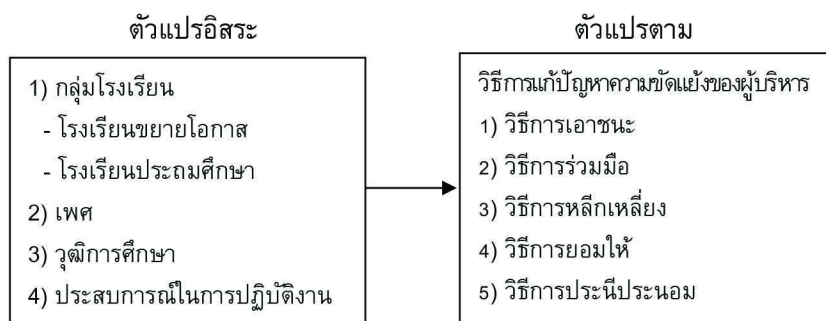
การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้วิธีการบริหารความขัดแย้ง ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และส่งผลให้องค์การมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีระบบ หรือมีกระบวนการในการบริหารความขัดแย้ง ในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแต่ละคนย่อมแตกต่างกันดังที่ (ภิญโญ สาร, 2559) ได้กล่าวไว้ว่า การแก้ปัญหาในลักษณะเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ อายุ และบุคลิกภาพเฉพาะตัว และปัญหาความขัดแย้งบางอย่างผู้บริหารคนหนึ่งอาจแก้ได้ แต่อีกคนหนึ่งอาจแก้ไม่ได้ หรือถ้าแก้ได้ก็อาจใช้เวลาแตกต่างกัน สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ การบริหารสถานศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายหรือขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร หรือมาจากการขาดความสามัคคีกัน เกิดความแตกแยก และเกิดความขัดแย้งกันระหว่างบุคคลในสถานศึกษาซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัด

สมุทรสงคราม ในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามก็ประสบปัญหาดังกล่าวข้างต้นเช่นกัน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนและใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านการจัดการศึกษาขององค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
- 2) เพื่อเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตาม กลุ่มโรงเรียน เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ทฤษฎีของตามแนวคิดหรือโธมัสและคิลแมนน์ (Thomas and Kilmann อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์,

2540) มาเป็นแนวทางของการศึกษา ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 วิธี คือ วิธีการเอาชนะ วิธีการร่วมมือ วิธีการหลีกเลี่ยง วิธีการยอมให้ และวิธีการประนีประนอม

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 31 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 480 คน กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 278 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

3) เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของครูในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ ตอนที่ 2 วิธีการแก้ปัญห ความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือของเคลตัน โทมัส (Clayton Thomas) และราล์ฟ เอช คิลแมนน์ (Ralph H. Kilmann) Thomas Kilmann Conflict Mode Instrument ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับ

4) สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า t-test การทดสอบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ Sheffe's Method

ผลการวิจัย

1) วิธีการแก้ปัญหความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ปรากฏผลดังนี้ 1) ด้านวิธีการเอาชนะ พบว่า การแก้ปัญหความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู โดยรวมมีการรับรู้ในระดับปานกลาง 2) ด้านวิธีการร่วมมือ โดยรวมมีการรับรู้ในระดับปานกลาง 3) ด้านวิธีการหลีกเลี่ยง โดยรวมมีการรับรู้ในระดับปานกลาง 4) ด้านวิธีการยอมให้

โดยรวมมีการรับรู้ในระดับปานกลาง 5) ด้านวิธีการประนีประนอม โดยรวมและรายข้อมีการรับรู้ในระดับปานกลาง

2) ผลการเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1) วิธีการแก้ปัญหความขัดแย้งของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากว่า การที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีคุณวุฒิ วิทยุที่เหมาะสม มีประสบการณ์ในการบริหารงานการศึกษา และมีวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานบริหาร นอกจากนี้แล้วในปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา และติดตามข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถที่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาสอดคล้องกับกัมปนาท มีสวนนิล (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครู ต่อวิธีการแก้ปัญห

ความขัดแย้งของผู้บริหารผู้บริหารศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตาม อรรถาศัย เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมครูมีการรับรู้ วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียนในระดับปานกลาง สำนักงานเขตพื้นที่ มีการจัดอบรม เรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้ง อย่างต่อเนื่อง

2) ผลการเปรียบเทียบวิธีการ แก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารตามการ รับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนก ตามกลุ่มโรงเรียน เพศ วุฒิการศึกษาและ ประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีการรับรู้ไม่ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงาน พื้นที่ที่มีวิธีการอบรมวิธีการขัดแย้งอย่าง ต่อเนื่องว่าการบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือ กันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามาก ที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถทักษะทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมโดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยการ ความสะดวกและการ ปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทาง การศึกษาและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนภรณ์ ดาวกระจ่าง (2559) ได้ศึกษาและ เปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันนอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของมอริส (Morris, 1998) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องความเข้าใจของครู เกี่ยวกับบรรยากาศของการจัดการความ ขัดแย้งและวิธีดำเนินการของโรงเรียน South Carolina Schools โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครู 2 กลุ่ม เปรียบเทียบกับผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในบรรยากาศของการจัดการ ความขัดแย้งของครูที่ 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน วิธีการจัดการความขัดแย้งของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1.1) ผู้บริหารควรใช้วิธีการในการ แก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมาก การใช้ วิธีการขัดแย้งในวิธีใดวิธีหนึ่ง ผู้บริหารไม่ควร เลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

1.2) สำนักงานเขตพื้นที่ควรมีการ จัดการฝึกอบรม วิธีแก้ปัญหาและวิธีความ ขัดแย้งให้กับผู้บริหาร

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาความพึงพอใจของ ครูต่อวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม

2.2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ วิธีการแก้ปัญหากับความพึงพอใจของครูของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสมุทรสงคราม ประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรสงคราม

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท มีสวนนิล. (2545). ความพึงพอใจของครูต่อวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของ
ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ คม.
(การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาร. (2519). หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รัตนภรณ์ ดาวกระจ่าง. (2556) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา
สมุทรปราการ เขต 1. งานนิพนธ์ (กศ.ม) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2545). ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ:
ตะเกียง.
- Morris. Yvonne Anna. (1998). **Teachers Perception of the Conflict Management Climate
and Procedures in South Carolina Schools. Dissertation Abstracts International.**
NO. DAI-A 58/08.